

**Επιστημονική ομοφωνία για COVID-19 και ανάγκη για άμεση δράση
Η στρατηγική της «ανοσίας αγέλης» αποτελεί μια επικίνδυνη «επιστημονική
πλάνη»**

Σε πρόσφατη δημοσίευση στο περιοδικό The Lancet ανακοινώνεται η σημασία παρεμβάσεων έναντι του COVID-19. Η βιβλιογραφία ανασκοπείται από την ακαδημαϊκή υπότροφο Δρ. **Ευαγγελία-Γεωργία Κωστάκη** και τους Καθηγητές του ΕΚΠΑ **Δημήτριο Παρασκευή** (Αναπληρωτής Καθηγητής Επιδημιολογίας & Προληπτικής Ιατρικής, ΕΚΠΑ,) και **Θάνο Δημόπουλο** (Καθηγητής Θεραπευτικής και Πρύτανης ΕΚΠΑ).

Μέχρι σήμερα ο νέος κορωνοϊός SARS-CoV-2 έχει προσβάλλει περισσότερα από 40 εκατομμύρια άτομα παγκοσμίως, και έχει προκαλέσει περισσότερους από 1 εκατομμύριο θανάτους. Με το δεύτερο κύμα να έχει κάνει απειλητική την εμφάνισή του στην Ευρώπη και ενόψει του επερχόμενου χειμώνα, χρειαζόμαστε μια σαφή περιγραφή του κινδύνου που ελλοχεύει από τον COVID-19 καθώς και των αποτελεσματικών στρατηγικών για την αντιμετώπισή του.

Ο SARS-CoV-2 μεταδίδεται μέσω των σταγονιδίων του αναπνευστικού και μέσω αερολύματος, ειδικά σε συνθήκες με ανεπαρκή εξαερισμό. Ο ιός έχει υψηλή μολυσματικότητα και σε συνδυασμό με την απουσία ανοσίας στον πληθυσμό, δημιουργούνται συνθήκες για ταχεία εξάπλωσή του στην κοινότητα. Η θνητότητα (ποσοστό των θανατηφόρων κρουσμάτων) του COVID-19 είναι πολύ υψηλότερη από την εποχική γρίπη. Αναφορικά με την ανοσία δεν είναι γνωστό πόσο διαρκεί και όπως με άλλους εποχικούς κορωνοϊούς, είναι δυνατόν να εμφανιστεί επαναμόλυνση, που προς το παρόν αγνοούμε τη συχνότητά της. Τα περιοριστικά μέτρα έναντι της μετάδοσης του ιού περιλαμβάνουν την τήρηση της φυσικής απόστασης, την χρήση μάσκας, την υγιεινή των χεριών, και την αποφυγή συγχρωτισμού ειδικά σε μέρη με ανεπαρκή εξαερισμό. Η έγκαιρη διάγνωση, η ιχνηλάτηση επαφών, και η απομόνωση είναι επίσης μέτρα κομβικής σημασίας για τον έλεγχο της διασποράς.

Στην αρχική φάση της πανδημίας πολλές χώρες εφάρμοσαν μέτρα τύπου καραντίνας για να επιβραδυνθεί η ταχεία εξάπλωση του ιού και αντίστοιχα να περιοριστεί και ο αριθμός θανάτων καθώς και ο κορεσμός των υπηρεσιών υγείας. Αυτή η τακτική μας επέτρεψε να κερδίσουμε χρόνο ώστε να προετοιμαστούμε καλύτερα για επερχόμενο δεύτερο κύμα. Η καραντίνα επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στην οικονομία καθώς και στην ψυχική και σωματική υγεία του πληθυσμού και τα αποτελέσματά της είναι ακόμα χειρότερα σε χώρες που δεν μπόρεσαν να αξιοποιήσουν την περίοδο αυτή για την οργάνωση αποτελεσματικών συστημάτων ελέγχου της πανδημίας. Οι χώρες αυτές αναγκάστηκαν να εφαρμόζουν συνεχώς περιοριστικά μέτρα. Αυτό είχε ως συνέπεια να μειωθεί η εμπιστοσύνη στη δυνατότητα περιορισμού της πανδημίας.

Η άφιξη του δεύτερου κύματος και η συνειδητοποίηση των μελλοντικών προκλήσεων οδήγησαν στη σκέψη για την «**ανοσία της αγέλης**», σύμφωνα με την **οποία θα πρέπει να αφήσουμε ανεξέλεγκτη τη διασπορά του ιού στον πληθυσμό χαμηλού κινδύνου και να προστατεύσουμε τις ευπαθείς ομάδες. Οι υπέρμαχοι**

αυτής της θεωρίας υποστηρίζουν ότι με αυτόν τον τρόπο θα επιτευχθεί η ανοσία στον πληθυσμό χαμηλού κινδύνου και στη συνέχεια και στις ευπαθείς ομάδες.

Αυτή η προσέγγιση αποτελεί μια επικίνδυνη «επιστημονική πλάνη» που στερείται επιστημονικής τεκμηρίωσης.

Οποιαδήποτε στρατηγική πρόληψης της πανδημίας που βασίζεται στην ανάπτυξη ανοσίας από μόλυνση με COVID-19 είναι προβληματική. Η μη-ελεγχόμενη μετάδοση στα νεότερα άτομα ελλοχεύει σημαντικό κίνδυνο νόσου και θνησιμότητας σε ολόκληρο τον πληθυσμό. Επιπλέον, δεν υπάρχουν στοιχεία για τη διάρκεια της ανοσίας έναντι του SARS-CoV-2 στα άτομα που έχουν μολυνθεί, και η ενδημική μετάδοση, συνέπεια της σταδιακής εξασθένησης της ανοσίας, θα έθετε σε κίνδυνο τους εύαλωτους πληθυσμούς στο μέλλον.

Μια τέτοια στρατηγική δεν μπορεί να τερματίσει την πανδημία του COVID-19 αλλά θα προκαλούσε επαναλαμβανόμενες επιδημίες, όπως συνέβη με πολλές μολυσματικές ασθένειες πριν τη διαθεσιμότητα των εμβολίων. Επίσης, θα προκαλούσε ένα συνεχές φορτίο στην οικονομία και τους επαγγελματίες υγείας, αρκετοί εκ' των οποίων εκτέθηκαν στον COVID-19. Επιπλέον, δεν είναι γνωστό ποιοι μπορούν να νοσήσουν με μακροπρόθεσμα συμπτώματα COVID. Το να καθορίσουμε τις εύαλστες ομάδες είναι περίπλοκο, αλλά ακόμα κι αν επιτευχθεί αυτό, το ποσοστό των εύαλτων ομάδων απαριθμεί έως και το 30% του πληθυσμού σε μερικές περιοχές. Η παρατεταμένη απομόνωση μεγάλου τμήματος του πληθυσμού είναι πρακτικά αδύνατο και ανήθικο. Μια τέτοια προσέγγιση κινδυνεύει, επίσης, να επιδεινώσει περαιτέρω τις κοινωνικοοικονομικές ανισότητες που αυξάνουν τον κίνδυνο έκθεσης στον ιό. Στοχευμένες δράσεις για την προστασία των εύαλτων ομάδων είναι απαραίτητο να εφαρμοστούν αλλά πρέπει να συμβαδίζουν με πολυεπίπεδες πρακτικές και για το γενικό πληθυσμό.

Για άλλη μια φορά, αντιμετωπίζουμε μια ταχεία αύξηση στα περιστατικά COVID-19 σε μεγάλο μέρος της Ευρώπης, των ΗΠΑ, και σε πολλές άλλες χώρες σε όλο τον κόσμο. Είναι κρίσιμο να ενεργήσουμε αποφασιστικά και άμεσα. Αποτελεσματικά μέτρα για την καταστολή και τον έλεγχο της μετάδοσης πρέπει να εφαρμοστούν ευρέως, και πρέπει να υποστηρίζονται από οικονομικά και κοινωνικά προγράμματα που ενθαρρύνουν την κοινότητα να ανταποκριθεί και να αντιμετωπίσει τις ανισότητες που έχουν προκληθεί εν μέρει και από την πανδημία. Περιοριστικά μέτρα θα απαιτηθούν άμεσα για τον περιορισμό της διασποράς του SARS-CoV-2.

Ο σκοπός αυτών των μέτρων είναι ο περιορισμός της μετάδοσης που θα επιτρέψει την ταχεία ανάγνωση εστιών μετάδοσης και η άμεση αντιμετώπιση μέσω προσεγγίσεων find, trace, isolate and support systems (διάγνωση – ιχνηλάτηση – απομόνωση – στήριξη του συστήματος). Με αυτή την προσέγγιση η ζωή μας μπορεί να επιστρέψει σχεδόν στο φυσιολογικό χωρίς την ανάγκη γενικευμένων lockdown. Η προστασία της οικονομίας μας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τον έλεγχο του COVID-19.

Ιαπωνία, Βιετνάμ και Νέα Ζηλανδία, αποτελούν παραδείγματα επιτυχούς ελέγχου της πανδημίας επιτρέποντας στις δραστηριότητες των κατοίκων να επιστρέψουν σχεδόν στο φυσιολογικό. Τα στοιχεία είναι σαφή: **Ο έλεγχος της**

διασποράς του COVID-19 στην κοινότητα είναι ο καλύτερος τρόπος για να προστατεύσουμε την κοινωνία και την οικονομία μας μέχρι να αναπτυχθεί ένα ασφαλές και αποτελεσματικό εμβόλιο και θεραπεία μέσα στους επόμενους μήνες.